

गुरुवार दि. ६ जून २०२४

- किंमत २ रुपये | महाराष्ट्र
- मराठी दैनिक
- वर्ष : ०१ ○ अंक : २७८
- टायटल कोड : एमएसएमएआर५२६७६

Email : elokneta@gmail.com

दैनिक लोकनेता

मुख्यसंपादक : ज्ञानेश्वर बुधवत

संपादक : ज्ञानेश्वर मुंदे

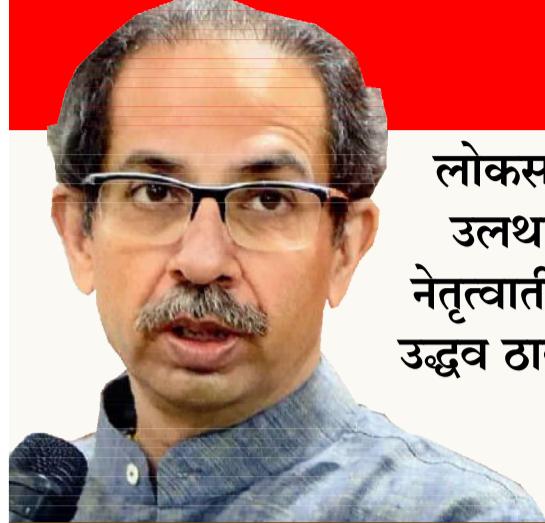
Lokneta News - लोकनेता न्यूज

8459977904

महाराष्ट्रात खरा 'खेळ' अजून बाकी

लोकसभा निवडणुकीच्या निकालानंतर महाराष्ट्राच्या राजकारणात पुढील काही दिवसांत मोठी उल्थापालथ होण्याची शक्यता आहे. लोकसभा निवडणुकीत मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वातील शिवसेनेचा ७ जागांवर विजय झाला आहे. पण या ७ पैकी अर्ध्याहून अधिक खासदार उद्घव ठाकरे यांच्या संपर्कात आहेत. ते योग्यवेळी शिंदेची साथ सोडून ठाकरेच्या गोटात सहभागी होतील, असा दावा सूत्रांनी केला आहे. या दाव्यामुळे महायुतीतील घटकपक्षांना आपल्या खासदारांना एकजूट ठेवण्याचे मोठे आव्हान निर्माण झाले आहे.

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेचे अनेक खासदार उद्घव ठाकरेच्या संपर्कात असल्याचा दावा

■ लोकनेता न्यूज नेटवर्क

मुंबई (वृत्तसंस्था)

उद्घव ठाकरे केंद्रात इंडिया आघाडीचे सरकार स्थापन करण्याच्या मुद्यावर अत्यंत प्रभीर आहेत. महाराष्ट्रात पुढील काही महिन्यांत विधानसभा निवडणुकीचा फड रंगाणार आहे. त्यातच इंडिया आघाडीने लोकसभा निवडणुकीत ज्या प्रकारे घवघवीत यश संपादन केले आहे, ते पाहून एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वातील

शिवसेनेच्या नवरिंवाचित खासदारांची मनस्थिती डळमळीत झाली आहे. त्यामुळे गरज भासली तर उद्घव ठाकरे शिंदेच्या खासदारांना आपल्या गोटात ओढून भाजप प्रगती एनडीएला जोरदार झटका देऊ शकतात. सूत्रांनी मंगळवारीच शरद पवारांनी जदयु व तेदेपाशी संपर्क साधल्याचा दावा केला होता हे विशेष. पवारांनी हा दावा फेटाळला ही गोष्ट वेगळी. उल्लेखनीय बाब म्हणजे भाजप प्रगती आपापांनी एकीपी न्यूजशी बोलताना शिवसेनेचे अर्ध्याहून अधिक खासदार उद्घव ठाकरे यांच्या

भाजपने अनेक राज्यांत अत्यंत सुमार कामगिरी केली. यात महाराष्ट्र व उत्तर प्रदेशाचा समावेश आहे. महाराष्ट्रात राज्य पातळीवर स्थापन झालेल्या भाजप, शिवसेना व राष्ट्रवादी कांग्रेस या महायुतीला लोकसभा निवडणुकीत अवघ्या १७ जागा मिळाल्या. त्यात भाजपला सर्वाधिक ९, शिवसेनेला ७ व राष्ट्रवादीला केवळ एका जागेवर समाधान मानावे लागले. पण आता सूत्रांनी एकीपी न्यूजशी बोलताना शिवसेनेचे अर्ध्याहून अधिक खासदार उद्घव ठाकरे यांच्या

संपर्कात असल्याचा दावा करून महायुतीच्या तोंडचे पाणी पळवले आहे. दुसरीकडे, कांग्रेस, शिवसेना उद्घव बालासाहेब ठाकरे व राष्ट्रवादी कांग्रेस शरदचंद्र पवार पक्षाच्या महाविकास आघाडीला महाराष्ट्रातील ४८ पैकी तब्बल ३० जागा मिळाल्या आहेत. सांगलीच्या एका जागेवर विशाल पाटील हे कांग्रेसचे बंडखोर खासदार निवडून आलेत. ते ही महाविकास आघाडीला पाठिबा देण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे मविआचा राज्यातील आकडा ३१ जागांवर

पोहोचण्याची शक्यता आहे. याऊट देशभारत एनडीएला सर्वाधिक २९३ जागा मिळाल्यात, तर इंडिया आघाडीला अवघ्या २३४ जागांवर समाधान मानावे लागले आहे. पण त्यांतरही इंडिया आघाडीच्या काही नेत्यांनी केंद्रात सरकार स्थापन करण्याचा प्रयत्न सुरु असल्याचा दावा केला आहे. यामुळे इंडिया आघाडीचे नेते इतर पक्षांच्या नेतृत्वांशी संपर्क साधण्याचा प्रयत्न करत आहेत. दरम्यान, इंडिया आघाडीला बहुमताचा २७२ चा आकडा गाठणे करार अवघड असल्याचे दिसून येत आहे.

वसंतराव नाईक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय पाटोदा या विद्यालयाचे उपक्रमशील कर्तव्यदक्ष मुख्याध्यापक श्री.तुकाराम तुपे सर यांना वाढदिवसानिमित्त शुभेच्छा देताना. विद्यालयातील सर्व शिक्षक वृद्ध व कर्मचारी वर्ग.(छाया-लोकनेता न्यूज नेटवर्क पाटोदा.)

नुकत्याच झालेल्या वैद्यकीय परीक्षेचा निकाल लागला असून त्यात महेश पवार चा घवघवीत यश

■ लोकनेता न्यूज नेटवर्क

शेख जफर | भोकरदन

५ मे रोजी वैद्यकीय परीक्षेचा निकाल लागला असून या परीक्षेत भोकरदन तालुक्यातील दानापूर येथील महेश विनोद पवार यांनी नीट (वैद्यकीय प्रवेश परीक्षा) या परीक्षेमध्ये ७२० पैकी ६६५ गुण घेऊ घवघवीत यश मिळवले यांवडल त्याचे पवार परिवार, व गावातर्फे त्याचा अभिनंदन करण्यात आलं दानापूर गावातून अध्यापूर्यत या परीक्षेत यश संपादन करणारा हा प्रथम विद्यार्थी आहे या विद्यार्थ्याचा पालक वर्ग नातेवाईक चा गावकात्यानुन कौतुक होत आहे.

जागतिक पर्यावरण दिन वृक्षारोपणाने साजरा करावा-वनश्री.जनाबापू मेहेत्रे

■ लोकनेता न्यूज नेटवर्क

सिंदेखेड राजा | ज्ञानेश्वर बुधवत

पर्यावरणाला गृहित धरण्याच्या मानवी प्रवृत्तीमुळे पर्यावरणाचा समतोल दासवळत आहे. त्याचा सर्व सजीव सूत्रीवर विद्यातक परिणाम होत आहे. यातूच पर्यावरण बाबतच्या जागृतीची गरज निर्माण झाली. महणूनच १९७२ साली युनोच्या सर्वसाधारण संपर्के मानव व पर्यावरण या विषयी आयोजित केलेल्या परिषदेत पर्यावरण दिन साजरा करण्याचे तरविले. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या पर्यावरण विषयक कार्यक्रमातून पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धनासाठी सामाजिक, राजकीय, औद्योगिक तसेच सर्वसाधारण नागरिकांच्या पातळीवर कृतिशील सहभाग मिळविण्याचे उद्दिष्ट ठेवले गेले. त्याचा शाश्वत परिकावर भर देण्यात आला. संपूर्ण जगात पर्यावरण साक्षरता वाढास लागू आपला मूलाधार असलेले पर्यावरण सुरक्षित राहणारे पर्यावरण कर्तव्यात आवाहन देण्यात आला. स्वानंद संपर्के विविध सेवाभावी संस्था व संघटने आपल्या परिणे पर्यावरण संवर्धन करीत असून समाजातील प्रत्येकाने पर्यावरण संवर्धन

व वृक्ष संगोपन तथा इतर पर्यावरण संवर्धनात्मक उपक्रमांनी जागतिक पर्यावरण दिन साजरा करण्याचे आवाहन मातृत्वातील चलवळ होईल. असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. पर्यावरणाबद्दलच्या कृज़जतेच्या भावनेनुन प्रत्येकाने राष्ट्रीय सण – उसव, थोरा मोठ्यांची जयंती – पुण्यतिथी, वाढदिवस, लग्नाचा वाढदिवस, मैत्रीचे प्रेमाचे प्रतीक, जीवातील सोरेरी क्षण तथा कुटुंबातील मयत व्यक्तिच्या स्मृती निमित्तात उचित ठिकाणी देशी वृक्ष लावून त्याचे संपोपन करण्याचे नम्र आवाहन वर्णी जावापावर मेहेत्रे यांनी केले.

चलवळीत सहभागी होऊन उचित योगदान दिल्यास पर्यावरण संवर्धन चलवळ ही लोक चलवळ होईल. असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. पर्यावरणाबद्दलच्या कृज़जतेच्या भावनेनुन प्रत्येकाने राष्ट्रीय सण – उसव, थोरा मोठ्यांची जयंती – पुण्यतिथी, वाढदिवस, लग्नाचा वाढदिवस, मैत्रीचे प्रेमाचे प्रतीक, जीवातील सोरेरी क्षण तथा कुटुंबातील मयत व्यक्तिच्या स्मृती निमित्तात उचित ठिकाणी देशी वृक्ष लावून त्याचे संपोपन करण्याचे नम्र आवाहन वर्णी जावापावर मेहेत्रे यांनी केले.

दिल्यास पर्यावरण संवर्धन चलवळ ही लोक चलवळ होईल. असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. पर्यावरणाबद्दलच्या कृज़जतेच्या भावनेनुन प्रत्येकाने राष्ट्रीय सण – उसव, थोरा मोठ्यांची जयंती – पुण्यतिथी, वाढदिवस, लग्नाचा वाढदिवस, मैत्रीचे प्रेमाचे प्रतीक, जीवातील सोरेरी क्षण तथा कुटुंबातील मयत व्यक्तिच्या स्मृती निमित्तात उचित ठिकाणी देशी वृक्ष लावून त्याचे संपोपन करण्याचे नम्र आवाहन वर्णी जावापावर मेहेत्रे यांनी केले.

दिल्यास पर्यावरण संवर्धन चलवळ ही लोक चलवळ होईल. असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. पर्यावरणाबद्दलच्या कृज़जतेच्या भावनेनुन प्रत्येकाने राष्ट्रीय सण – उसव, थोरा मोठ्यांची जयंती – पुण्यतिथी, वाढदिवस, लग्नाचा वाढदिवस, मैत्रीचे प्रेमाचे प्रतीक, जीवातील सोरेरी क्षण तथा कुटुंबातील मयत व्यक्तिच्या स्मृती निमित्तात उचित ठिकाणी देशी वृक्ष लावून त्याचे संपोपन करण्याचे नम्र आवाहन वर्णी जावापावर मेहेत्रे यांनी केले.

वीज वितरण कंपनीच्या भोंगळ कारभारामुळे शेतकरी पुत्राचा मृत्यू

■ लोकनेता न्यूज नेटवर्क

लोगार | विनायक कुटे

लोगार तालुक्यातील मांडवा येथील शेतकरी पुत्र फारम खां सुभान खां पठाण यांचा आज ५ जून रोजी दुर्गारी दीप वाढेच्या सुमारास खाली लॉक करून लेल्या एलेवन केवीच्या तारेचा कर्ट लागल्याने मृत्यू. झाल्याची घटना यांची विवरणी तारेचा कर्ट लागल्याने मांडवा पाठीची व

ବାଟୁ ବାଟେ ଭୟାଚାର

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

बहुसांस्कृति कतला धाका

लाकनता न्यूज नटवर्क

या दोघांनी माफी मागितली नाही तर मी ७२ तासांत संबंधितांना नोटीस बजावणार असल्याचे त्यांनी जाहीर केले आहे. देसाईनी घेतलेला हा पवित्रा म्हणजे चोर सोडून संन्याशाला फाणी देणे, असेच म्हणावे लागेल. याप्रकरणी त्यांनी आपल्या ताब्यातील उत्पादन शुल्क अधिकाऱ्यावर कारखार्ड करणे अपेक्षित आहे. राजकीय कुरुघोडीतूर का होईना विरोधकांनी

आयुष

लोकनेता न्यूज नटवर्क

मी कल्याल इंटेलिजन्स (सर्जनांक नाही) या विषयाची अभ्यासक आहे. त्यामुळे एखादा देश किंवा तिथली संस्कृती उलगडून पाहताना फक्त खाद्यसंस्कृती, पेहवाव, दिसण, संगीत, साहित्य यावरून त्या देशाकडे पाहत नाही. ब्राझीलला अनुभवताना त्याहून अधिक काही हाती गवसलं, त्याबद्दल बोलायचय. फार मोठी उदाहरण नकार घेऊ या. थोडं ब्राझीलमधल्या रोमान्सबद्दल बोला या. इथले मोटेल्स हा एक मजेदार विषय आहे. जगांजगी मोटेल्स दिसतील तुम्हाला. आपल्याकडे ओयो हॉटेल्स रूम बदनाम आहेत, पण मोटेल्स बदनाम नाहीत, तर सोयीचे पडतात. बरं इथे व्युरोकेसी नाही ओलखपांची. दोन सज्जान व्यक्ती खुशीने जाऊ शकतात. तिथे मॉरॅल पोलिस येत नाहीत. इथे केसांना घेऊन एक भली मोठी बाजारपेट आहे. अनेक इमिग्रन्ट्स आणि आंतरवंशीय लगामुळे पुढच्या पिढीत तुम्हाला केसांचे बरेच टाइप्स पाहायल मिळतात. पालर कल्चर खूप लोकप्रिय आहेच मॅनिक्युअर, पॅडिक्युअर आणि केस ब्लॉ ड्राय करणे हे आयबो करण्याइतकं सोपंय. इथल्या रोमान्समध्ये सुळसुळीत, हेल्वी, खांद्यावरून खाली येणारे, समुद्राच्या लाटांप्रमाणे आणि नदीच्या वळणासारख केस लक्ष वेधून घेतात. अगदी पन्नास-चावीस्ट टक्के आफ्रो ब्राझीलियन लोकसंख्यादेखील केसांचे असंचय प्रॅडक्ट्स वापरते. त्यांची अस्मिता ओलख असलेले 'अंधोपालॉजिकल ऑफ्रो हेयर टाइप' तलम, मऊसूत होतील आणि केसांना हेलकावे येतील, हा उद्दश. केस सुंदर, निरोगी हवेत म्हणून आबालवृद्ध, स्क्रिया-पुरुष सर्व काळजी घेतात. जसं दिवसातून चार-पाच वेळा दात घासाणारे ब्राझीलियन असतात, म्हणजे मॉलच्या रेस्टरूममध्ये असो की, ऑफिसच्या वॉशरूममध्ये प्रत्येक खाण्यानंतर ब्रश करणं मस्ट आहे, तसं केसांची काळजीसुद्धा जणू अस्तित्वाचाच भाग म्हणा ना. काफूने (उरर्हपश) या शब्दाबोरबर एक संस्कृती उभी राहेते डोळ्यासमोर. इथल्या एका सहज सुंदर नजाकत असलेल्या नख्याबद्दल बोलतेय. नखर म्हणू या की अदा म्हणू या? प्रेमातली एकात्मत म्हणू या हवं तर, ज्यात लय आहे. 'या कुणी छेडिल्या तारा' अशी उत्कटता आहे. 'काफूने' हा शब्द मला इथेच समजला. समुद्रकिनारी, बस-मेट्रोत, बागेत, कॅफेटेरियात, पदारीयात (बेकरी) बसल्या बसल्या जोडीदाराच्या केसांमधून हात फिरवणं म्हणजे काफूने. 'मोकळ्या केसांत माझ्या तू जीवाला गुंतवावे,' असं म्हणू या फारफार तर. डॉक्ट्रिश रलींचे रषेश्वरीलंडप. कुणाचं तरी डोक्टर मांडीवर घेऊन त्याच्या केसांतून हल्लवारपणे हात फिरवणं, इतकं साधं सोपं. फ्रेंच मानववंशशास्त्रइया शब्दाचे मूळ अंगोलामध्ये आहे असं म्हणतात. मजुरांच्या, गुलामांच्या बोटी तिथून ब्राझीलाला येत, तेहा त्यांचा हाच एक आपुलकीचा विरुद्धांगा होता. थकल्या-भागल्या जीवाला आधार. दुसऱ्या मजुराच डोकं मांडीवर ठेवून त्याच्या केसांतून हात फिरवायचा. या शब्दाबद्दल खूप तात्त्विक चर्चा झाल्यात. ही कृती कवितामधून अजरामर झाली आहे. ब्राझीलमध्ये येऊन तुम्ही पासतेल खाणार नाही असं कसं होईल? आयताकृती आकाराचा हा एक खाद्यपदार्थ. फास्ट फूड म्हणू या आपण. शंभराहून जास्त वर्षे पासतेलची परंपरा आहे खाद्यसंस्कृतीचे अभ्यासक म्हणतात की, याचे मूळ थेट विसाव्या शतकात आहे. जपानी निर्वासित कॉफीचे मळे सोडून दक्षिण ब्राझीलमधील शहरांकडे धावले. महायुद्धानंतरचा हा काळ जपानी नागरिकांच्या विरोधातील होता. त्यामुळे जपानी नागरिकांनी व्यवसाय म्हणून उपहास्याहै चालू करतान चिनी पदार्थाचा आसरा घेतला. जपानी चव ब्राझीलमध्ये लोकप्रिय नव्हती. थोडे बदल करून हा आयताकृती पदार्थ त्याचा आकार

लोकनेता न्यूज नेटवर्क

राज्यातील भ्रष्टाचाराची प्रकरणे पाहता भ्रष्टाचार हा शिष्टाचार नव्हे, तर अधिकार बनला की काय, अशी शंका उपस्थित होऊ लागली आहे. पुण्यातील कल्याणीनगर अपघाताच्या घटनेनंतर रोज नवनवीन गोष्टी उघडकीस येत आहेत. गरिबांचे जीव गेले तरी चालतील मात्र, सरकार व प्रशासन यांना पोसणारे विशाल अग्रवाल यांच्यासारखे पोंशिदे जिवंत राहिले पाहिजेत, अशीच सत्ताधार्यांची भावना दिसते. पोलीस प्रशासन व पुण्यातील सस्तून रुग्णालयातील भ्रष्ट कारभाराचे लकरेच या घटनेतून वेशीवर टांगली गेली आहेत. एवढी बदनामी होऊनही सरकार यातून बोध घेताना दिसत नाही. अशा घटना घडल्या की, सत्ताधारी विरुद्ध विरोधक असा सामना रंगतो. त्यांच्यातील हा सामना उंदीर- मांजराचा खेळ ठरतो. सरकार कायदे बनवते, पण ते केवळ सामान्यांसाठी असतात. पैशाच्या जीवावर मौजमस्ती करणारे धनिक सत्ताधार्यांना, प्रशासनाला हाताशी धरून आपल्याला पाहिजे त्याप्रमाणे या कायद्यांचा दुरुपयोग करत असतात. पुण्यातील अपघाताच्या घटनेनंतर आमदार र्हंवींद्र धंगेकर व शिवसेना उपनेत्या सुषमा अंधारे यांनी उत्पादन शुल्क कार्यालयात आंदोलन करत येथील अधिकारी कशाप्रकारे हसावसुली करतात याचे रेटकार्डच माध्यमांसमोर वाचून दाखवले. पुण्यातील पब संस्कृतीचा पर्दाफाश करणाऱ्या या दोघांनी त्यावेळी राज्य उत्पादन शुल्कमंत्री शंभुराज देसाई यांचेही नाव घेतल्याने आता देसाईंनी या दोघांवर कायदेशीर कारवाईचा इशारा दिला आहे. या दोघांनी माफी मागितली नाही तर मी ७२ तासांत संबंधितांना नोटीस बजावणार असल्याचे त्यांनी जाहीर केले आहे. देसाईंनी घेतलेला हा पवित्रा म्हणजे चौर सोऱ्हन संन्याशाला फाशी देणे, असेच म्हणावे लागेल. याप्रकरणी त्यांनी आपल्या ताब्यातील उत्पादन शुल्क अधिकार्यांवर कारवाई करणे अपेक्षित आहे. राजकीय कुरंयोडीतून का होईना विरोधकांनी

रुजू झालेला दिसतो. सरकाराच्या या कार्यपद्धतीमुळे सामान्य नागरिकही या भ्रष्ट कारभाराविरोधात आवाज उठविण्यास तयार नाहीत. सरकार भ्रष्ट अधिकाऱ्यांना पाठीशी घालत असेल तर सामान्यांच्या आंदोलनाला काही अर्थ राहत नाही. ससूनमधील डॉ. अजय तावरे याला याआधी निलंबित केले होते. आता अग्रवाल यांच्या मुलाच्या रक्ताचे नमुने बदलल्याप्रकरणी त्याच्यावर पुन्हा निलंबनाची कारवाई करण्यात आली. एकाच व्यक्तीचे दोनदा निलंबन होत असेल तर त्याला कायमचे घरी काय बसवले जात नाही? असे भ्रष्ट अधिकारी पुन्हा आपल्या खुर्चीत स्थानापन्ह होऊन भ्रष्टाचाराची मोठी साखळी निर्माण करतात. नेत्यांच्या पाठबळामुळे हे अधिकारी दिवसेंदिवस मुजोर होत चालले आहेत. आपल्याला मिळणाऱ्या हफ्त्यातील ठाराविक हिस्सा हे अधिकारी त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या नेत्यांपर्यंत

पोचवत असतात. पूर्वी सरकारचे प्रशासनावर नियंत्रण असायचे. आता प्रशासनच सत्ताधाऱ्यावर नियंत्रण ठेवून आहे. त्याचे कारण म्हणजे हमेखोरीतून मिळाणारा मलिदा. डॉ. तावरेला पोलिसांनी ताब्यात घेताच त्याने या प्रकरणातील अनेकांची नावे उघड करण्याचा इशारा दिला. त्याची मात्रा बहुधा बरोबर लागू पडलेली दिसते. त्यामुळे दोनदा दोषी आढळूनही त्याच्यावर कारवाईंवजी निलंबन करण्यात आले. निलंबन म्हणजे विनाविलंब पुन्हा कामावर रुजू करून घेणे, अशी सरकारी व्याख्या झाली आहे. आमदार धोकाकर, अंधरे यांनी राजकीय हेतूने आरोप केले असले, तरी त्यांनी पुण्यातील उत्पादन शुल्क विभागाचा शोधून काढलेला भ्रष्ट कारभार, हमेखोरी सरकाराला नाकाराता येणार नाही. देसाईंनी व्यक्तिगत आरोप दुर्लक्षित करून आपल्या विभागात कशा प्रकारे भ्रष्टाचार बोकाळला आहे, याची गंभीर दखल घ्यायला हवी. आमदार धोकाकर व अंधरे यांना माफी मागण्यासाठी त्यांनी जो ७२ तासांचा कालावधी दिला आहे तसाच कालावधी उत्पादन शुल्क कार्यालयातील अधिकाऱ्यांना या प्रकरणात होणाऱ्या कारवाईबाबत द्यावा. पुण्यात साहित्यिक, संस्कृतीऐवजी आता पब व ड्रग्ज संस्कृती वाढीस लागली आहे. एकेकाळी शिक्षणाचे मार्हंगधर समजले जाणारे पुणे आता ड्रग्जच्या कारखाऱ्यांसाठी प्रसिद्ध झाले आहे. पुण्यात देश-विदेशासह अनेक विद्यार्थी ज्ञानार्जन करण्यासाठी येतात. त्यांच्या पालकत्वाची जबाबदारी शासन व प्रशासनाची आहे. मात्र, शासनच येथील गुह्येगारीला पाठीसी घालून त्यांना पाठवळ देत असेल तर विद्येच्या या प्रांगणात डॉक्टर, इंजिनिअर व अधिकारी घडण्याऐवजी गुह्येगारांच्या टोळ्या निर्माण होतील. मंत्री देसाई यांनी विरोधकांना आव्हान देण्याऐवजी उत्पादन शुल्क विभागातील भ्रष्टाचाराचे निर्मूलन करण्याचे आव्हान स्वीकारावे. कारण पुण्याचे पालकत्व स्वीकारणारे अजित पवार या प्रकरणात अद्याप मूग गिळून आहेत.

प्रशांत बापुना

आयुष्य साजरं करणारा देश

लोकनेता न्यूज नटवर्क

मी कल्वरल इंटेलिजन्स (सर्जनांक नाही) या विषयाची अभ्यासक आहे. त्यामुळे खाली देश किंवा तिथली संस्कृती उलगडून पाहताना फक्त खाद्यसंस्कृती, पेहराव, दिसण, संगीत, साहित्य यावरुन त्या देशाकडे पाहत नाही. ब्राजीलला अनुभवताना त्याहून अधिक काही हाती गवसलं, त्याबद्दल बोलायच्य. फार मोठी उदाहरणं नको घेऊ या. थोडं ब्राजीलमध्यांत रोमान्सबद्दल बोलूया. इथले मोटेल्स हा एक मजेदार विषय आहे. जागोजागी मोटेल्स दिसतील तुम्हाला. आपल्याकडे ओयो हॉटेल्स रूम बदनाम आहेत, पण मोटेल्स बदनाम नाहीत, तर सोयीचे पडतात. बरं इथं ब्युरोक्रेसी नाही ओळखपत्रांची. दोन सज्जान व्यक्ती खुशीने जाऊ शकतात. तिथे मॉरल पोलिस येत नाहीत. इथे केसांना घेऊन एक भली मोठी बाजारपेठ आहे. अनेक इमिग्रन्ट्स आणि अंतरवंशीय लग्नांमुळे पुढच्या पिढीत तुम्हाला केसांचे बरेच टाइप्स पाहायला मिळतात. पार्टर कल्वर खूप लोकप्रिय आहेच. मॅनिक्युअर, पॅडिक्युअर आणि केस ब्लो ड्राय करणे हे आयब्रो करण्याइतक सोपंयं. इथल्या रोमान्समध्ये सुळसुळीत, हेल्पी, खांद्यावरुन खाली येणारे, समुद्राच्या लाटांप्रमाणे आणि नदीच्या वळणासारखे केस लक्ष वेधून घेतात. अगदी पन्नास-चाळीस टक्के आफ्रो ब्राजीलियन लोकसंख्यादेखील केसांचे असंख्य प्रॉडक्ट्स वापरते. त्यांची अस्मिता ओळख असलेले 'अँथोपोलॉजिकल अँफ्रो हेयर टाइप' तलम, मऊसूत होतील आणि केसांना हेलकावे येतील, हा उद्देश. केस सुंदर, निरोगी हवेत म्हणून आबालवृद्ध, स्त्रिया-पुरुष सर्व काळजी घेतात. जसं दिवसातून चार-पाच वेळा दात घासणारे ब्राजीलियन असतात, म्हणजे मॉलच्या रेस्टरूममध्ये असो की, ऑफिसच्या वॉर्करुममध्ये प्रत्येक खाण्यानंतर ब्रश करणं मस्ट आहे, तसं केसांची काळजीसुद्धा जणू अस्तित्वाचाच भाग म्हणा ना. काफूने (उर्र्षपश) या शब्दाबोरव एक संस्कृती उभी राहते डोल्यासमोर. इथल्या एका सहज सुंदर नजाकत असलेल्या नखच्याबद्दल बोलतेय. नखरा म्हणू या की अदा म्हणू या? प्रेमातली एकात्मता म्हणू या हवं तर, ज्यात लय आहे. 'या कुणी छेडिल्या तारा' अशी उत्कटता आहे. 'काफूने' हा शब्द मला इथेच समजला. समुद्रकिनारी, बस-मेट्रोत, बागेत, कॅफेटेरियात, पदारियात (बेकरी) बसल्या बसल्या जोडीदाराच्या केसांमधून हात फिरवणं म्हणजे काफूने. 'मोकळ्या केसांत माझ्या, तू जीवाला गुंतवावे,' असं म्हणू या फारफार तर. डॉक्ट्रिश्री रलींघे रषेषषलींघे. कुणाचं तरी डोकं मांडीवर घेऊन त्याच्या केसांतून हल्लुवारपणे हात फिरवणं, इतकं साधं सोपं. फ्रेंच मानववंशशास्त्रज्ञ या शब्दाचे मूळ अंगोलामध्ये आहे असं म्हणतात. मजुराच्या, गुलामांच्या बोटी तिथून ब्राजीलला येत, तेह्वा त्यांचा हाच एक आपुलकीचा विसंगळा होता. थकल्या-भागल्या जीवाला आधार. दुसऱ्या मजुराचं डोकं मांडीवर ठेवून त्याच्या केसांतून हात फिरवायचा. या शब्दाबद्दल खूप तात्त्विक चर्चा झाल्यात. ही कृती कवितांमधून अजरामर झाली आहे. ब्राजीलमध्ये येऊन तुम्ही पास्तेल खाणार नाही असं कसं होईल? अयताकृती आकाराचा हा एक खाद्यपदार्थ. फारस्ट फूड म्हणू या आपण. शंभराहून जास्त वर्षे पास्तेलची परंपरा आहे. खाद्यसंस्कृतीचे अभ्यासक म्हणतात की, याचे मूळ थेट विसाव्या शतकात आहे. जपानी निर्वासित कॉफीचे मळे सोडून दक्षिण ब्राजीलमधील शहरांकडे धावले. महायुद्धानंतरचा हा काळ जपानी नागरिकांच्या विरोधातील होता. त्यामुळे जपानी नागरिकांनी व्यवसाय म्हणून उपहास्याहे चालू करताना चिनी पदार्थाचा आसरा घेतला. जपानी चव ब्राजीलमध्ये लोकप्रिय नव्हती. थोडे बदल करून ह्वा आयताकृती पदार्थ त्याचा आकार

बदलला, आतले घटक बदलले पण तंत्र तेच होते. जेवताना ब्राह्मिलियन व्यक्ती अशाळा थेट स्पर्श करीत नाहीत. पिइझासुद्दा काटचा-चमच्याने खातील, पण पास्तेल मात्र थेट कर्ड्डैनून हातात देतात. कागदाच्या नॅपकीनमध्ये ठेवून. याबरोबर उसाचा ताजा रस मिळतो. कधी अनन्नस किंवा मोसांबीचाही असतो. पास्तेल स्ट्रीट फूड आहे. ‘फेजोआदा’ हा पदार्थ राष्ट्रीय डिश म्हणू शकू. पावभाजी किंवा बिर्याणी बनवताना जशी विविधता आहे, तीच गंभीर फेजोआदाची. ही रेसिपी गुलामांनी गुलामांसाठी तयार केली होती. आपल्याकड राजमा असतो तेच बीन्स, ज्यांना फेजाव म्हणतात. यात सुकलेले बीफचे तुकडे, सॉसेजेस, डुकरांचे काही अवयव आणि स्वयंपाकघरात उपलब्ध असणारं कोणतंही मांस टाकलं जात असे. हा पदार्थ गुलामांसाठी पोटभरीला येत असे. मालकांच्या डायनिंग टेबलवर जे खालूऱ जात नसे, ते सर्व मांस फेजोआदात पडायच. त्या काळात ब्राझीलमध्ये असणाऱ्या सर्व गुलामांचं हे रोजचं खाद्य होतं. रेसिपीच्या मुळाबद्दल मतमतातं आहेत. त्यात पडू या नको. काही संशोधकांच्या मते, पदार्थ गुलामांनी बनवला, पण मालकांसाठी स्टचू म्हणून. ब्राझीलमध्ये १७०१ ते १८००मध्ये अंदाजे १.४ दशलक्ष गुलाम आणले गेले, त्यांच्या ५० टक्के उर्वरित आफ्रिकतून आले. त्याला धरूनच एक म्हण प्रचलित आहे, ‘अंगोला नाही तर गुलामी नाही, गुलाम नाही म्हणजे साखर नाही आणि साखरेशिवाय ब्राझील नाही.’ या प्रांतातील साल्वादोर पोर्टमध्ये सर्वाधिक गुलामांना आणलं गेलं. त्यामुळे साहजिकच या प्रांतात सर्वाधिक आफ्रो ब्राझिलियन राहतात. आफ्रिकेतील पुरुष गुलाम आणि महिला गुलामांच्या गुणोत्तरात तफावत होती. एका फार मोठ्या व्यक्तीने तेव्हा म्हटलं होतं, ‘आम्हाला गुलाम हवेत, मजूर हवेत, पण कुटुंबं नकोत.’ काही संशोधकांच्या मते तीन ते पाच गुलाम पुरुषांमध्ये एक गुलाम महिला असायची. तिला देण्यात आलेले काम पुरुष मजुरांपेक्षा वेगळी असे. मजुरांसाठी स्वयंपाक बनवणं, मालकांच्या मुलांना सांभाळणं, घरकाम करणं, उमरावांच्या घरी मोलकरीण म्हणून काम करणं. रस्त्यावर खाद्यपदार्थ विक्रीं ही कामं त्या

करत. या महिला गुलामाना पुरुषांप्रमाणे शारीरिक त्रासाला सामोरं जावं लागत नव्हतं कारण त्या मालकांच्या घरात काम करत. लहान मुलांची काळजी घेत. वृद्धांची सेवा करत. त्यांना पुरुषांपेक्षा जास्त स्वातंत्र्य होत. पोर्टुगीज व्यापार्यांपेक्षा गुलामानी त्यांची खाद्यसंस्कृती ब्राझीलमध्ये रुजवली. देन्जे तेल मात्र पोर्टुगीज घेऊन आले. इंधन म्हणून पोर्टुगीजांना याचा वापर करायचा होता, पण वर्षभरात आफ्रिकन गुलामानी देन्जे तेल त्यांच्या स्वयंपाकघरात वापरायला सुरुवात केली. त्याचा उपयोग ते आधीकी करत होत. मालागुएता मिरची आफ्रिकेतून ब्राझीलमध्ये आली, तरेच नारळाचे दूध हे पूर्णपणे आफ्रिकन खाद्यसंस्कृतीचा घटक नसले तरी आफ्रिकन गुलाम महिलांनी त्याचा वापर करून रेसिपी विकसित केली. आज नारळ ब्राझीलचा अविभाज्य घटक आहे. नारळाचे दूध म्हटलं की मोकेका ही डिश आठवते. जी आपल्याकडे गोव्यातदेखील प्रसिद्ध आहे. इथे मला कोथिंबिरीची एक आठवण सांगायचीय. मी भारतीय पद्धतीने काही बनवलं तर माझ्या रिओतल्या एका शेजारणीला नेऊन देत असे. त्यावर ताजी मनमोहक कोथिंबीर पेरुन टाकायचे. पण एकदा ती म्हणाती, ‘तू यावर कोथिंबीर टाकून देऊ नकोस कारण कोथिंबीर आप्फो ब्राझिलियन लोकांना आवडते’ आणि ही शेजारीण व्हाइट ब्राझिलियन होती. ब्राझिलियन खाद्यसंस्कृतीबद्दल बोलायचं झालं तर एक लेखमाला होईल. जाता जाता ‘कसावा’ या कंदम्बाबद्दल सांगायलाच हवं. अगदी कोलंबसाला जेव्हा कसावाच्या उपयुक्ततेबद्दल समजलं तेव्हा त्याने कसावा ब्रेड घेऊन प्रवास केला होता. आपण जशा विविध सुक्या चटप्पा पानात डाव्या बाजूला वाढतो तसं ‘फारोफा’ म्हणून एक सुकी दाणेदार चटणी खायला ब्राझिलियन्सना आवडते. आपल्याकडे जशी दिवाळीला साफसफाई, डेकोरेशन, रंगरंगोटी असते तसं इथे नाताळ्याठी (आम्ही नाताल असं म्हणतो.) सांता क्लॉज आमच्याकडे पपाय नोएल बनून येतो. शॅम्पेनच्या, वाइनच्या बाटल्यातदेखील या सजावटीतून सुटत नाहीत. या बाटल्यानंतर लावायला अऱ्पन्स बनवले जातात. शिवणकाम. भरतकाम यावर विशेष प्रेम असणारा

हा देश. गँसच्या सिलिंडरला आणि टॉयलेटच्या सीटिलाही कव्हर करतो. फेस्ता जुनिना हा जून महिन्यात साजरा होणारा हा सण गावोगावी भरणाऱ्या जत्रासारखा असतो. शेतकरी राजाचा हा सण. चौक डीचे शर्ट घातले जातात. शेतकर्ण्यांप्रमाणे, डोक्यावर हॅट, बायकांचे फुग्याफुग्याचे, झालीरीचे फ्रॉक्स प्रामुख्याने लाल, हिरव्या, निव्या अशा भडक रंगांचे. रिबिनी वाटतील अशा गोंडवाणी बांधलेले केस असं चित्र जून महिन्यात आजूबाजूला दिसत. फेस्ता जुनिनात खाद्यपदार्थांचे स्टॉल्स लागतात. यात पारपरिक पदार्थ असतात. जगभरात ३१ डिसेंबरची धूम असते. पाटर्चा चालतात. रिओ शहर तर जगाचं पार्टी कॅपिटल. इथे कोपाकबाना समुद्रकिनारी आतषबाजी होते. संजय लीला भन्साळीच्या 'हम दिल दे चुके सनम'च्या शेवटच्या दृश्यात होती, तशी आतषबाजी. ही पाहण्यासाठी जगभरातील पर्यटक येतात. येमेन्जा किंवा जनायना ही समुद्राची देवी. जलदेवता. तिच्यासाठी एक पूजा केली जाते. पांढरे शुभ्र वस्त्र घालून समुद्रात बोटी घेऊन जातात. सामान्य नागरिकही ३१ डिसेंबरच्या संध्याकाळी पांढरी वस्त्रं घालतात. हातात रंगीत फुलं घेतात. लाल, हिवा, पिवळा, गुलाबी, पांढरा अशा विविध रंगांची फुलं विकायला असतात. मनात जी इच्छा-आकांक्षा, त्या रांगे पूल समुद्राला वाहायचे. आपण जसं नारळ अर्पण करतो तसं. याशिवाय जर तुम्हाला काही कस्तू हवी असल्यास तिची कागदी प्रतिकृतीसुद्दा वाहिली जाते. या दिवशी संध्याकाळी फेवर दाल मिळते फिरत्या विक्रीयाकर्दे. रात्रभर लोक समुद्रावर थांबतात. पोलिस गस्त असतेच. या दिवशी लाखोंच्या संख्येने गर्दी होते म्हणून ठरावीक मर्यादेपर्यंतच खास तिकिटं विकली जातात. त्यासाठी भल्यामोठच्या रांगा असतात. एक जानेवारीच्या भल्या पहाटे केशरी रंगातले सफाई कामगार समुद्रकिनारा स्वच्छ करायला घेतात. साताठ वाजायच्या आधी किनाऱ्यावरच्या बाटल्या, कवचा उचलला जातो. बिअरचे कॅन उचलणारी माणसं वेगळी असतात. भंगार गोळा करणारे हे कॅन रिसायकल करण्यासाठी नेतात. ही एक मोठी बाजारपेठ आहे इथे. असा हा देश रोजचा दिवस उत्सव असल्यासारखा समरसून जगणारा. सगळं आयच्य साजरा करणारा.

